

087. Bijbelstudie over de DE WARE WIJNSTOK - HAGEFEN GEFEN EMET הגפן גפן אמת

Gelovige Joden nemen op de Shabat en de feestdagen een volle beker in de rechter hand en zeggen sinds mensen heugen vóór het drinken van de wijn de volgende B'racha [zegenspreuk]: *ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן אמן: Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen, amen!* [Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen, amen!]. Ook Yeshua heeft deze B'racha gedurende Zijn hele leven ontelbare keren uitgesproken. Voor het laatst deed Hij dit tijdens de Sedermaaltijd op de avond waarop Hij verraden werd. Slechts enkele uren nadat Yeshua met deze woorden de wijn gezegend had, waarvan Hij gezegd heeft dat dit het bloed van het Nieuwe Verbond is, zei Hij over Zichzelf: *אנוכי הגפן גפן אמת! [Ik ben de ware wijnstok!]*. Waarom heeft Hij dat gezegd? Wat bedoelde Hij daar mee? Wel, volgens mij gebruikte Yeshua dit alom bekende Joodse metafoor van de wijnstok in יוחנן Yochanan [Johannes] 15:1 heel bewust om Zijn talmidim [leerlingen] duidelijk te maken wie Hij is. Zoals gezegd hield Hij Zijn afscheidstoespraak immers na het viere van het bevrijdingsfeest Pesach, vlak voordat Yeshua gearresteerd en ter dood veroordeeld zou worden. Laten we daarom eerst globaal in de NBG-vertaling en later ook vers voor vers in de nieuwe vertaling gaan kijken wat Hij in dit verband nog meer gezegd heeft: *"Ik ben de ware wijnstok en Mijn Vader is de landman. Elke rank aan Mij, die geen vrucht draagt, neemt Hij weg, en elke die wel vrucht draagt, snoeit Hij, opdat zij meer vrucht drage. Gij zijt nu rein om het woord, dat Ik tot u gesproken heb; blijft in Mij, gelijk Ik in u. Evenals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet aan de wijnstok blijft, zo ook gij niet, indien gij in Mij niet blijft. Ik ben de wijnstok, gij zijt de ranken. Wie in Mij blijft, gelijk Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen. Wie in Mij niet blijft, is buitengeworpen als de rank en is verdord, en men verzamelt ze en werpt ze in het vuur en zij worden verbrand. Indien gij in Mij blijft en Mijn woorden in u blijven, vraagt wat gij maar wilt, en het zal u geworden. Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt en gij zult Mijn talmidim [discipelen] zijn."* (יוחנן Yochanan [Johannes] 15:1-8). Aan de seidentafel had Yeshua de Qidushbeker laten rondgaan als teken van het Nieuwe Verbond en de hechte gemeenschap, die er tussen Hem Zijn talmidim bestond. Dat bracht Hem ertoe om het beeld van de wijnstok te gebruiken. Ieder van Zijn hoorders zal zeker onmiddellijk begrepen hebben waar Hij het over had. Met dat beeld waren zij als Joden immers vertrouwd doordat de wijnstok in de Joodse traditie en religie een sterke symboliek bevat. Ook tante Rebecca de Graaf-van Gelder grijpt hierop terug om van Yeshua te getuigen in een prachtige beeldspraak over het bekende verhaal van de verspieters, die volgens במדבר B'mid'bar [Numeri] 13:23 met een reusachtige tros druiven uit het beloofde land terugkeerden tot Moshe [Mozes]. Zij droegen de rank met de druiventros met hun tweeën aan een draagstok. De druiventros is daarin het beeld van Yeshua. Één Israëliet loopt voorop en kijkt voor zich uit, want hij moet op de weg letten. De andere loopt achteraan en kijkt tegen de druiventros aan, die tussen beiden in aan de draagstok hangt. Hij heeft het voorrecht om de druiventros, de Mashiach, te mogen aanschouwen. Hij symboliseert de Messiasbelijdende Joden. De Israëliet die voorop loopt, kan de druiventros niet zien, **maar hij draagt hem wel!** Hij symboliseert het verharde deel van Israël, dat nog onder de bedekking is. Hij hoeft zich eigenlijk alleen maar om te draaien (zich te bekeren) om Hem te kunnen zien. En dat gaat uiteindelijk gebeuren, want dáár heeft Sha'ul [Paulus] het namelijk over in Romeinen 11:26-29. De druiventros met de verspieters werd als symbool gekozen van hoe het land van melk en honing stroomde en vandaag gebruikt zowel de Karmel wijnkelder als het Israëlische Toeristen Bureau dit als hun embleem. Aangezien de talmidim [discipelen] van Yeshua allen gelovige Israëlieten waren en hun heilige geschriften kenden, zullen ze de symboliek van de wijnstok zeer zeker hebben geproefd, want zowel in de Tora alsook in de Tehilim [Psalmen] komt men de wijnstok als metafoor voor individuele mensen dikwijls tegen, zoals bijvoorbeeld: *"Een vruchtbare wijnstok is Yosef [Jozef], een vruchtbare plant bij een bron, met ranken die reiken tot over de muur"*

(בראשית B'reshit [Genesis] 49:22) en ook: “Uw vrouw zal zijn als een vruchtbare wijnstok binnen in uw huis” (תהלים Tehilim [Psalmen] 128:3). Zowel Yosef alsook de vrouw worden hier vergeleken met een vruchtbare wijnstok, maar Yeshua zegt dat Hijzelf de ware wijnstok is, maar als er een ware wijnstok is, dan is er ook een onware wijnstok: een wijnstok die zijn doel mist, die dus geen vruchten voortbrengt. In TeNaCH [het Oude Testament] wordt de wijnstok derhalve ook collectief op het hele volk Israël toegepast, dat in dit opzicht niet beantwoordde aan G'ds bedoelingen, wat in al de teksten met deze metafoer dan ook heel duidelijk naar voren komt: “Israël was een weelderige wijnstok, die volop vruchten voortbracht. Maar hoe meer vrucht de wijnstok droeg, hoe meer er op de altaren kwam; en hoe rijker het land, hoe rijker versierd de gewijde stenen. Zo bedrieglijk is dat volk! Nu zal het ervoor boeten: de Eeuwige breekt hun altaren af, hun gewijde stenen verbrijzelt Hij!” (הושע Hoshea [Hosea] 10:1). In ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 2:21 zegt de Eeuwige teleurgesteld: “Ik heb je geplant als een edele druif, een prachtige stek, maar wat ben je geworden? Een verwilderde wijnstok, woekerende ranken!”, en toch schrijft Hij deze waardeloze wijnstok niet volledig af, want iets verderop, in hoofdstuk 6 vers 9 lezen wij in de nieuwe vertaling: “Dit zegt de Eeuwige Tz'vaot: Zoek goede druiven aan de wijnstok, zoek wat van Israël nog overbleef. Zoek als een wijnboer de ranken na.” In יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 17:1-12 gebruikt de profeet dezelfde metafoer in de Midrash van de wijnstok en de adelaar: “De Eeuwige richtte zich tot mij: Mensenkind, geef de Israëlieten een raadsel op, vertel hun dit verhaal: Dit zegt G'd, de Eeuwige: Eens kwam er een grote adelaar naar de Libanon. Zijn vleugels waren breed en lang, hij had veel veren en was bontgekleurd. Uit de top van een ceder plukte hij het bovenste takje en bracht dat naar een land van handelaars, waar hij het neerlegde in een koopmansstad. Daarna nam hij een zaailing uit de aarde en pootte die in een vruchtbaar veld, op een plaats waar veel water was. Hij plantte hem waar je ook een wilg zou planten. De zaailing liep uit en werd een wijnstok, die breed uitgroeide maar dicht bij de grond bleef. Zijn ranken richtte hij naar de adelaar, zijn wortels stonden stevig in de grond. Zo groeide de zaailing uit tot een wijnstok met takken en uitlopende twijgen. Toen kwam er een andere grote adelaar met brede vleugels en veel veren, en de wijnstok draaide vanuit de grond waarin hij geplant was zijn wortels naar hem toe en strekte zijn ranken naar hem uit. Hij wilde zijn water van deze adelaar, hoewel hij toch op een goed veld geplant was, waar hij genoeg water had om te groeien, vrucht te dragen en een prachtige wijnstok te worden. En nu zegt G'd, de Eeuwige: Hoe zal het de wijnstok vergaan? Zal de adelaar niet al zijn vruchten afplukken en al zijn wortels losrukken zodat hij verdort? Al zijn jonge loten zullen verdorren, en er is geen machtig leger, geen grote mensenmenigte voor nodig om hem uit de grond te rukken. De wijnstok is geplant, maar zal het hem goed gaan? Zal hij niet verdorren zodra de oostenwind hem beroert - verdorren in de grond waarin hij groeit? De Eeuwige richtte zich tot mij: Zeg tegen dit opstandige volk: Begrijpen jullie niet wat dit verhaal betekent? De koning van Babylonië is naar Jeruzalem gekomen om de koning en de andere leiders van het land naar Babel mee te voeren!” Ook in zijn klaaglied over de vorsten van Israël gebruikt de profeet deze metafoer: “Je moeder was een wijnstok, net als jij aan het water geplant, die vruchten droeg en vele takken, want er was water in overvloed. Zijn takken werden sterk, machtig als een heersersstaf, een klom er op tot hoog in de wolken, van verre zichtbaar met zijn vele bladeren. Toen werd de wijnstok in woede uitgerukt en op de aarde neergeworpen; de oostenwind verschroeiëde zijn druiven, zijn takken werden afgerukt en verdroogden, de sterkste werd door het vuur verteerd. Nu staat hij in de woestijn, in een droog en dorstig land. Uit zijn stam sloeg het vuur dat zijn twijgen en druiven verteerde, de sterkste tak is weg, zijn heersersstaf heeft hij verloren!” (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 19:10-14).

Naast de wijnstok wordt ook de wijngaard als metafoer gebruikt voor Israël. ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 5:1-7 is een liefdeslied van de wijnbouwer voor Zijn wijngaard: “Ik wil van mijn geliefde zingen, het lied van mijn beminde over zijn wijngaard. Mijn geliefde had een wijngaard op een vruchtbare heuvel; hij spitte hem om, zuiverde hem van stenen, beplantte hem met edele wijnstokken, bouwde daarin een toren en hieuw ook een perskuip daarin uit. En hij verwachtte, dat de wijngaard goede druiven zou voortbrengen, maar hij bracht wilde druiven voort. Nu dan, inwoners van Jeruzalem en mannen van Juda, spreekt toch recht tussen Mij en Mijn wijngaard. Wat was er nog aan Mijn wijngaard te doen, dat Ik er niet aan gedaan heb? Waarom verwachtte Ik, dat hij goede druiven zou voortbrengen, en bracht hij wilde druiven voort? Nu dan, Ik wil u doen weten, wat Ik met Mijn wijngaard ga doen: zijn doornhaag

wegnemen, opdat hij verwoest worde; zijn muur doorbreken, opdat hij vertrapt worde; Ik zal hem tot een wildernis maken, hij zal gesnoeid noch behakt worden, zodat er dorens en distels opschieten; en Ik zal de wolken gebieden, dat zij op hem geen regen doen vallen. Welnu, de wijngaard van de Eeuwige Tz'vaot is het huis Israëls, en de mannen van Juda zijn de planten waarin Hij vreugde heeft; Hij verwachtte goed bestuur, maar zie, het was bloedbestuur; rechtsbetrachting, maar zie, het was rechtsverkrachting." Dit lied gaat over G'd als de wijnbouwer, met veel liefde en verwachting werkend aan Zijn wijngaard Israël en groot is Zijn verdriet dat Israël Hem hierin teleurstelde en Hij kondigde daarom in Zijn toorn aan wat Hij met Zijn wijngaard doen zal: zijn omheining zal Hij wegrukken en zijn muur afbreken zodat hij kaalgevreten en vertrapt zal worden. Hij zal hem laten verwilderen, er zal niet meer gesnoeid en gewied worden zodat er distels en doorns zullen woekeren en de wolken zal Hij gebieden om geen regen meer op hem te laten vallen. Zo groot is Zijn toorn en wat Hij zegt zal Hij ook doen! En Hij deed het inderdaad. Toch niet alle vorsten van Israël waren slecht en niet allen deden mee aan de afgoderij. David was een rechtvaardige en g'dvrezende koning en als reactie op de bovenstaande tekst smeekte hij de Eeuwige om vergeving en gebruikte daarbij dezelfde metafoor voor het volk Israël als wijnstok en G'd als wijnbouwer: "Adonai, G'd van de hemelse machten, hoe lang nog blijft U vertoornd op Uw biddende volk? U liet ons brood van tranen eten en een stroom van tranen drinken. U hebt andere volken tegen ons opgezet, onze vijanden drijven de spot met ons. G'd van de hemelse machten, keer ons lot ten goede, toon Uw lichtend gelaat en wij zijn gered. U hebt een wijnstok uitgegraven in Egypte, en volken verdreven om hem te planten. U gaf hem een ruime plek, hij schoot wortel en vulde het land. De bergen werden bedekt door zijn schaduw, de machtige ceders door zijn twijgen, hij strekte zijn takken uit tot de zee, tot aan de Grote Rivier zijn ranken. Waarom hebt U zijn omheining vernield? Voorbijgangers plukken hem leeg, wilde zwijnen wroeten hem om, veldieren vreten hem kaal. G'd van de hemelse machten, keer U tot ons, kijk neer uit de hemel en zie, bekommer u om deze wijnstok, de stek die Uw hand heeft geplant, het kind dat U zelf hebt grootgebracht." (תהלים Tehilim [Psalmen] 80:5-15). Ja, de discipelen van Yeshua, die allen gelovige Joden waren, kenden de metafoor van Israël als wijnstok en G'd als wijnbouwer maar al te goed en beseften daarom terdege dat de wijnstok daarin niet zo positief beschreven is. Deze wijnstok deugde niet en was niet vruchtbaar, maar nu zei Yeshua opeens dat Hij de ware wijnstok is! Was dit G'ds antwoord op de smeekbede van David? Ik denk van wel! Yeshua, die rechtstreeks van David afstamde, een zoon van Israël, zei dat Hij de ware wijnstok is! Hij heeft de straf op zich genomen en daarmee G'ds toorn afgewend. In יוחנן Yochanan [Johannes] 10:11 had Hij Zich reeds "de goede Herder" genoemd (zie Bijbelstudie nr. 085), in tegenstelling tot de leiders van Israël, die slechte herders waren, en hier in hoofdstuk 15:1 noemde Yeshua Zichzelf de "ware wijnstok", in tegenstelling tot de verwilderde wijnstok Israël, die geen vruchten kon voortbrengen zoals de wijnbouwer ze graag zou zien. Hij als Israëliet ging de taak waar oorspronkelijk het hele volk Israël voor was bedoeld, nu zelf vervullen. Hij claimde het ware Israël te zijn, de ware wijnstok! En toch had Yeshua het in Zijn Midrash niet alleen over Zichzelf, maar ook over Zijn Vader, en ook over ons, over u en mij. Laten wij יוחנן Yochanan [Johannes] 15:1-8 derhalve vers voor vers bestuderen, deze keer uit de Nieuwe Bijbelvertaling:

Vers 1: "Ik ben de ware wijnstok en Mijn Vader is de wijnbouwer."

Yeshua begint Zijn Midrash met een verwijzing naar Zijn Vader en daarmee is יוחנן Yochanan [Johannes] 15:1-8 in feite een direct vervolg op ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 5:1-7, want de ene tekst sluit bijna naadloos bij de andere aan. In beide teksten is G'd de wijnbouwer die met liefde en toewijding Zijn wijngaard Israël verzorgde. De wijnstokken droegen echter helemaal geen vruchten en zorgden ervoor dat de wijngaard verwilderde. Daarom rukte de Eeuwige de wilde wijnstokken met wortel en al eruit en plantte met liefde een nieuwe wijnstok in Zijn wijngaard Israël, die wel veel vrucht zou dragen: de ware wijnstok Yeshua, want Hij wilde niet dat zijn wijngaard voor altijd verloren zou gaan. Even wat achtergrondinformatie: Al duizenden jaren worden in Israël druiven geteeld en wijn geproduceerd. De diversiteit aan verschillende microklimaten in Israël maakt het mogelijk een groot aantal druivensoorten te produceren. De ligging en de hoogte van de streek bepalen het klimaat in Israël, waardoor de temperaturen sterk variëren. De vijf voornaamste wijnstreken van Israël zijn: Karmel, Shimshon, Judea, de Golan en de Negev. De naam Karmel is mogelijk afkomstig van het Hebreeuwse כרם אל

Kerem El dat wijngaard van G'd betekent. Baron Edmond de Rothschild liet in de twintigste eeuw een groot deel van de Karmel met wijnstokken beplanten en vandaag de dag is de Karmel nog altijd een belangrijk wijngedebied. Karmel Mizrachi, Israëls grootste wijnproducent en voortzetter van Rotschilds traditie, maakt wijnen in Zichron Ya'akov op de Karmelberg en in Rishon LeTzion ten zuiden van Tel Aviv. Ook op de Golanhoogten wordt wijn verbouwd. De wijnen van Golan Heights Winery zijn wereldberoemd, en merken als Gamla en Yarden worden naar veel landen geëxporteerd. De grond en het klimaat van de Golanhoogvlaktes zijn zeer geschikt voor de druiventeelt. De irrigatie vindt voornamelijk kunstmatig plaats. Shomron [Samaria] en Shimshon in Dan zijn de traditionele druivengroeiende gebieden van Israël waar de wijnstokken oorspronkelijk waren geplant. Tegenwoordig is in Israël bijna alles grootschalig, maar in de tijd van Yeshua bezaten de kleine wijnboeren doorgaans een eigen akker of een heuvelhelling. Daar plantte men wijnstokken, afgescheiden door lage stenen muurtjes. De ranken kruipen over de bodem of ze klimmen langs stokken omhoog en aan die ranken groeien dan de druiven. In de oogsttijd worden deze geplukt en vervolgens uitgeperst en tot wijn verwerkt. De tijd van de oogst is van essentiële betekenis voor de kwaliteit van de wijn. De juiste tijd van de oogst hangt af van vele factoren, met inbegrip van de hoeveelheden en van suiker en zuurbalans in de druiven, hun 'gezondheidstoestand' en het weer. De oogst begint wanneer de wijnmakers besluiten dat de druiven tot het juiste stadium gerijpt hebben voor een bijzondere soort van wijn.

Vers 2: “Iedere rank aan Mij die geen vrucht draagt snijdt Hij weg, en iedere rank die wel vrucht draagt snoeit Hij bij, opdat hij meer vruchten draagt.”

Elke wijnbouwer werkt voor een zo goed mogelijke productie. Het gaat hem daarbij namelijk niet om kwantiteit, maar om kwaliteit. Het werk van de wijnbouwer bestaat daarom voornamelijk in het snoeien en krenten van de verschillende loten. Alle ranken met aankomende vruchten worden gekrent. Aankomende druiventrossen worden uitgedund door kleine of slechte vruchtjes er tussen uit te plukken. Dat bevordert de groei van de beste druiven. Met zijn scherpe snoeimes snijdt hij de ranken die geen vrucht dragen af en de ranken die wél vrucht dragen, zuivert hij, d.w.z. alles wat het vrucht dragen in de weg staat, snoeit hij weg. Zodra de jonge scheuten beginnen te groeien en de wijnbouwer ziet welke een tros gaan vormen, kan de snoei beginnen. Scheuten met een tros worden vier tot vijf bladeren na de tros gesnoeid. Als er meer trossen aan een scheut zitten, snoeit hij de trossen weg die het verste van de hoofdrank zitten. Omdat de druif blijft groeien en nieuwe scheuten blijft maken, is het van belang om regelmatig door te blijven snoeien. Hij haalt ook wat blad rond de trossen weg, om ze meer zon te geven. Bij het krenten worden uit elke tros een paar druifjes verwijderd. De overgebleven druiven van een tros profiteren daarvan. In de zomer als de zon in Israël het heetste is moet hij zelfs wat druiventrossen helemaal wegknippen, want naarmate er meer trossen worden weggehaald, zullen de overgebleven druiven namelijk zoeter en dus beter van smaak worden. Hij doet dat echter niet voordat de trossen de fase hebben bereikt dat ze niet verder groeien, maar gaan afrijpen, want bij het afrijpen vormen ze namelijk nog wel suiker, maar worden niet meer groter. Snoeien doet groeien! Dat groeien zou je in het kader van de gelijkenis van de wijnstok kunnen zien als het groeien van de rank. De tak wordt langer, zodat er meer ruimte is voor vruchten. De tak wordt gekrent, zodat er nog meer ruimte vrijkomt voor volle druiven. Gesnoeid en gekrent worden heeft de bedoeling, dat u rijke vrucht voortbrengt. Deze vrucht heeft alles te maken met onze onderlinge relaties. Als de relatie met Yeshua goed is, worden onze relaties ook goed. Dat groeien kan alleen, als we de wijnbouwer zijn werk laten doen. Hij wil ons snoeien en de ranken die geen vrucht dragen wegsnijden, Hij wil ons dus rein maken. Hoezo rein maken? Wat heeft dat ermee te maken? Wel, het boeiende is nu dat Yeshua in de Griekse versie van vers 2 voor deze beide werkzaamheden twee werkwoorden gebruikte, die klankverwant zijn, namelijk: ἀρει *airei* [hij snijdt af ofwel hij neemt weg] en καθαρει *kathairei* [hij reinigt] en die zo samen een woordspeling vormen. Het Griekse woord, dat in de meeste Nederlandse Bijbels met “snoeien” of “bijsnoeien” wordt vertaald, betekent dus eigenlijk “reinigen”. Dit woord functioneert duidelijk in verband met het woord dat in vers 3 is vertaald met ‘rein zijn’, namelijk καθαροι *katharoi*. Zo ontdekken we wat G'd doet met die ranken: Hij behandelt ze, door te snoeien, zodat ze rein zijn en méér vruchten kunnen dragen. Maar wat bedoelt Yeshua met de vruchten? De meeste Bijbeluitleggers denken hierbij vanzelfsprekend aan Galaten 5:22-23, want daar wordt namelijk gesproken over de vruchten van de Geest: liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, trouw,

zachtmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, en zelfbeheersing. En dat is ook wel logisch, maar de vruchten van de Geest worden hier volgens mij niet bedoeld. Zij bepalen weliswaar de kwaliteit van de druiven, maar zijn niet de vruchten waar Yeshua het over heeft. Hij zegt namelijk niets over de 'vruchten van de Geest', maar 'vruchten van de ranken'. Ziet u het verschil? Hij heeft het in Zijn Midrash niet over eigenschappen, maar over personen, namelijk over Hemzelf als de ware wijnstok, Zijn Vader als de wijnbouwer en Zijn discipelen als de ranken. En wat bedoelt Hij dus met de vruchten? De druiven natuurlijk! En wie zijn de druiven? Dat moeten dan dus ook mensen zijn en geen eigenschappen. De ranken moeten dus vruchten geven. Vruchtbaarheid heeft te maken met voortplanting, vermenigvuldiging. Yeshua heeft het dus over zending en evangelisatie, maar dan wel op de goede manier, want het gaat Hem immers niet om het verspreiden van diverse theologische leerstellingen, maar om de verkondiging van G'ds Koninkrijk! Het is dus niet de bedoeling om nieuwe kerkgenootschappen of nieuwe filialen van bestaande kerkgenootschappen te stichten, maar om discipelen voor Yeshua te winnen! De vruchten zijn dus de bekeerlingen die we bij de wijnbouwer brengen. Tijdens de viering van het eerste Shavuot [Pinksteren] na Zijn hemelvaart zien we wat Yeshua hiermee bedoelde. Keifa [Petrus] hield op die dag namelijk een D'rasha [preek], waarin hij aan de menigte in Jeruzalem duidelijk uitlegde waar het in de B'sora Tova [de Blijde Boodschap] om gaat, met een geweldig respons! Wij zien hier dat de rank Petrus behoorlijk gesnoeid was: eerst was hij namelijk impulsief reagerend en soms ook vol twijfel en zelfs zijn Rabbi verloochend, maar nu was hij opeens een heel ander mens. Vol passie en vuur sprak hij over de enige Weg voor de verwilderde wijngaard Israëel, namelijk door de ware wijnstok Yeshua haMashiach te erkennen! En wat was het resultaat van zijn Drosche? Deze rank bracht op die ene dag 3000 nieuwe druiven voor de wijnbouwer! Vruchten die door de verkondiging van G'ds Woord nu via deze ene rank de levenssappen kregen vanuit de ware wijnstok en zo zelf begonnen te groeien in het geloof waardoor er nóg meer groei ontstond met steeds meer nieuwe vruchten, zoals we in מפעלות Mifalot [Handelingen] 2:47 lezen: *"En de Eeuwige voegde dagelijks toe aan de kring, die behouden werden."* Zoals het voorbeeld van Petrus laat zien hebben zelfs vruchtbare ranken het nodig om gesnoeid en dus gereinigd te worden om meer vrucht te kunnen dragen. De wijnbouwer neemt ook bij hen weg wat overtollig en weelderig is en daardoor de groei en de vruchtbaarheid belemmert. Ook de besten onder ons hebben nog iets zondigs in zich, iets dat weggenomen moet worden zoals bepaalde neigingen, denkbepelden, of karaktertrekjes die nog uitgezuiverd moeten worden. De reiniging van vruchtbare ranken om ze nog vruchtbaarder te maken, is de zorg en het werk van de grote Wijnbouwer, tot Zijn eigen eer en heerlijkheid. Tot nu toe hadden we het alleen maar over de goede ranken, maar daartussen zitten ook slechte, want sommige uitlopers zijn namelijk onvruchtbaar. Zulke ranken worden uiteraard afgesneden en zoals er twee soorten ranken zijn, zo bestaan er ook twee soorten discipelen. Op zoek naar goede ranken neemt de hemelse Wijnbouwer elke rank apart. En alle krenten, die de groei van de goede druiven, belemmeren, knijpt Hij weg. Krenten lijkt me in dit opzicht een treffend woord, want er zijn ook gelovigen die letterlijk krenten genoemd kunnen worden omdat ze erg krenterig omgaan met Tzedaka [liefdadigheid] en hun verantwoordelijkheid zowel ten opzichte van de medemens alsook ten opzichte van de Eeuwige niet willen kennen. Er zijn mensen, die bij een gemeente horen, maar bij wie men toch geen relatie met Yeshua kan opmerken. Deze mensen kunnen wel zeggen: "Kan ik er wat aan doen, dat ik weggesneden word?" Jazeker! Natuurlijk kunnen ze er wat aan doen, namelijk G'ds geboden naleven en de liefde van Yeshua uitdragen! Dat is immers de opdracht die Hij ons allen gegeven heeft! Het is heel eenvoudig om ervoor te zorgen, dat je niet weggesneden wordt, maar je moet er wel wat aan doen en het natuurlijk zelf ook willen. Het is een keuze die wij allen moeten maken in ons persoonlijk leven.

Vers 3: "Jullie zijn al rein door alles wat Ik tegen jullie gezegd heb."

In het vorige vers bracht Yeshua naar voren, dat Zijn Vader iedere rank die vrucht droeg, reinigt van alles wat het vrucht dragen zou belemmeren, waarbij de te kleine, verschrompelde, zure of uitgedroogde druifjes weg worden gehaald, zodat de goede vruchten beter kunnen groeien. Door onvruchtbare ranken weg te snijden en de vruchtbare ranken te krenten, blijven alleen de mooiste en beste vruchten over. En nu kregen de talmidim van Yeshua in vers 3 te horen dat zij discipelen al rein, dus gekrent zijn door alles wat Hij hen gezegd heeft. Dat zij nu rein waren en dus klaar om vruchten te dragen, hadden zij dus te danken aan Zijn woord, waarbij wij moeten denken aan Zijn hele onderwijs. Dat blijkt ook uit de zendingsofdracht: "Gaaf dan henen, maakt

al de volken tot Mijn discipelen... en leert hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb!” (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 28:19). Door goed te luisteren naar de woorden van Yeshua word je dus rein, dan laat je jezelf krenten om nog meer en betere vrucht voort te brengen. Yeshua sprak hier tegen Zijn discipelen, gekrent en al. Maar als je niet goed luistert kan je de boodschap ook zelf niet goed overbrengen en de vruchten die daaruit voortkomen zijn geen goede vruchten. Wij moeten daarom heel goed luisteren naar wat Hij ons te zeggen heeft. En wat heeft Hij ons gezegd? Dat wij de wil van Zijn Vader moeten doen. En wat is de wil van Zijn Vader? De Tora, die in christelijke kringen “de wet” wordt genoemd. Zijn wij dus vrij van de wet? Volstrekt niet! Yeshua is door Zijn Vader naar deze wereld gezonden om binnen Zijn wijngaard Israël een nieuwe wijnstok te vormen, waarin Zijn woord continu een bijsnoeiende en reinigende werking heeft. De meest kenmerkende eigenschap van de eerste Messiasbelijdende gemeente was dan ook dat zij trouw bleef aan het onderwijs van de apostelen, dus aan het woord van Yeshua (מפעלות Mifalot [Handelingen] 2:42). Zijn woord snoeit en reinigt!

Vers 4: “Blijf in Mij, dan blijf ik in jullie. Een rank die niet aan de wijnstok blijft, kan uit zichzelf geen vrucht dragen. Zo kunnen jullie geen vrucht dragen als jullie niet in Mij blijven.”

Dat is echt een supersterke beeldspraak! Om vruchtbaar te zijn, moeten wij in Yeshua blijven, moeten wij door het geloof onze eenheid met Hem en met elkaar bewaren. Dat is zonder meer een voorwaarde, want uit onszelf kunnen wij geen vrucht dragen. In dat opzicht lijken we echt op wijnranken. Ook de beste rank kan alleen maar vrucht voortbrengen, als zij aan de wijnstok blijft. De druiven zijn er immers dankzij de ranken en de ranken zijn er dankzij de wijnstok. Zij krijgen hun voeding vanuit de wijnstok om vrucht te kunnen ontwikkelen. De wijnstok op zijn beurt is er dankzij de vruchtbare grond waarin de wijnbouwer hem geplant heeft. Er is hier dus sprake van een gesloten circuit dat gebaseerd is op wederzijdse afhankelijkheid. Het is dus van groot belang voor de gelovigen om afhankelijk van Yeshua te blijven, gemeenschap met Hem te onderhouden, en van Hem hun voeding te ontvangen. Als een rank van de wijnstok afbreekt of afgesneden wordt, verdort hij en gaat dood. Daarom zegt Yeshua nadrukkelijk: *“Blijf in Mij, dan blijf ik in jullie!”* Alleen de verbondenheid geeft leven. Mag ik u nu een vraag stellen? Wat betekent Zijn oproep voor u? Hoeveel persoonlijke, intieme momenten heeft u de laatste tijd met Yeshua gehad? Neemt u de tijd om in de stilte van de binnenkamer Zijn woord te lezen en te bestuderen om vervolgens in Zijn naam met uw hemelse Vader te praten? Voelt u letterlijk uw verbondenheid met Hem? Zijn aanwezigheid? “Blijf in Mij, dan blijf ik in jullie” heeft Hij gezegd. Hij zei het niet alleen tegen Zijn talmidim die toen met Hem de Seideravond gevierd hadden, maar Hij zegt het ook tegen u en tegen mij. Hij wil u zelf. Hij wil u persoonlijk. Hij wil dat u als een rank met Hem als wijnstok verbonden bent. Door uw verbondenheid met Yeshua zult u niet teleurgesteld worden, maar dat betekent uiteraard niet, dat daarmee dan ook alle vragen beantwoord en al onze grote en kleine problemen opgelost zijn. Dat heb ik ook in mijn eigen leven moeten ervaren. Het betekent echter wel dat wij voeding en kracht mogen ontvangen, en die hebben we nodig om vruchten te kunnen voortbrengen.

Vers 5: “Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in Mij blijft en Ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder Mij kun je niets doen.”

In feite is vers 5 een herhaling van vers 4, maar Hij wordt hier wel wat concreter. Hij geeft hier metaforisch de verhouding weer tussen Hem en Zijn discipelen: Hij is de wijnstok, zij de ranken. Hij benadrukt nogmaals de noodzakelijkheid om in Hem te blijven omdat zij los van Hem tot niets in staat zijn. Wij zijn volledig van Yeshua afhankelijk zoals de rank voor zijn sap afhankelijk is van de wijnstok. De ranken hebben alleen maar leven en geven vrucht, als zij aan de wijnstok verbonden zijn en de wijnstok kan alleen maar leven en het leven doorgeven als hij door de wortel verbonden is met de vruchtbare grond. Daaruit haalt hij alle voedingsstoffen. Het blijven in Yeshua als ware wijnstok betekent dat wij Zijn Vader als wijnbouwer liefhebben boven alles, want vanuit die voedingsbron kunnen ook wij elkaar liefhebben. Er staat immers geschreven: “G’d is liefde, en wie in de liefde blijft, blijft in G’d en G’d blijft in hem!” (יוחנן א' Yochanan alef [1 Johannes] 15:1-8). De liefde van de wijnbouwer voor Zijn wijnstok en voor ons als ranken en onze liefde voor Hem en voor elkaar is dus het levensvocht waaruit de vruchten gaan ontstaan.

Vers 6: “Wie niet in Mij blijft wordt weggegooid als een wijnrank en verdort; hij wordt met andere ranken verzameld, in het vuur gegooid en verbrand.”

Vers 6 is een logisch vervolg op vers 5, want hier zegt Yeshua wat er gaat gebeuren als iemand niet in Hem blijft. In de Griekse versie van deze tekst staat letterlijk het woord ‘blijft’, namelijk *μεινη* *meinei* en dat betekent dus dat Yeshua het heeft over iemand die eerst wel verbonden was met hem, maar niet in Hem blijft. Hij heeft het dus over afvalligen! Deze ranken zullen buiten de muur geworpen worden en verdorren. Om duidelijk te maken hoe ernstig het met zo iemand wel gesteld is, gaat Hij deze vergelijking nog doortrekken door heel concreet aan te geven wat er verder met deze verdorde ranken gedaan wordt. Ze worden namelijk verzameld, in het vuur gegooid en verbrand! Dat is een duidelijke zinspelende op de eeuwige straf in o.a. Mt 25:41 en Opb 20:10, 14 en 15, waarin gesproken wordt over de poel des vuurs. Door met deze vergelijking duidelijk te maken welke straf zo iemand over zichzelf afroept, wil Yeshua ons dringend waarschuwen, want het is niet meer dan rechtvaardig dat zij, die Hem verwerpen, ook door Hem verworpen worden. Helaas zien wij tegenwoordig wereldwijd, en ook hier in Nederland, dat gelovigen de Messiasbelijdende beweging in toenemende mate de rug toekeren en zich bij de joodse orthodoxie voegen. De officiële toetreding tot het orthodoxe Jodendom, in het Hebreeuws *גיור* *Giyur*, het zogenaamde “uitkomen”, gaat helaas gepaard met het officieel afzweren van Yeshua. Talrijke voormalige christenen, die in de Messiasbelijdende beweging kennis hebben gemaakt met Joodse tradities en het leven volgens de richtlijnen van de Tora zijn daarin helaas te ver doorgeschooten. Voor hen werd op een gegeven moment de Joodse levensstijl, allerlei rabbijnse inzetten en rabbijnse leerstellingen belangrijker dan de woorden van Yeshua. Sterker nog: naarmate de Talmud bij hen meer gezag begon te krijgen dan B’rit haChadasha, begonnen ze steeds meer aan Yeshua te twifelen. Eerst was Hij voor hen de Christus toen ze nog christenen waren, daarna *de* Mashiach toen ze Messiasbelijdend waren, later slechts *een* Mashiach (één van de vele) toen ze al begonnen te twifelen, en tenslotte nog slechts een Tzadiq [rechtvaardige], en dan was de stap om Hem volledig te ontkennen niet meer zo groot. Ik wil een ieder daarom nadrukkelijk waarschuwen om niet dezelfde kant op te gaan. Ga niet te veel op orthodoxe websites rondsnuffelen en verdiep je vooral niet in mystieke Joodse literatuur zoals de Zohar. Dat is letterlijk levensgevaarlijk! Vergeet niet dat Yeshua zelf gezegd heeft: *“Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook Ik belijden voor mijn Vader, die in de hemelen is; maar al wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal ook Ik verloochenen voor mijn Vader, die in de hemelen is!”* (מַתִּיָּהוּ *Matityahu* [Matthéüs] 10:32-33). Ook Timoteüs waarschuwde hiervoor: *“Indien wij volharden, zullen wij ook met Hem als koningen heersen; indien wij Hem zullen verloochenen, zal ook Hij ons verloochenen!”* (2 Timoteüs 2:12). En kijk uit voor de infiltranten: *“Er hebben zich namelijk ongemerkt mensen onder u gemengd van wie het vonnis al lang geleden schriftelijk is vastgelegd: g’ddelozen, die de genade van onze G’d misbruiken als voorwendsel voor losbandigheid en die onze enige meester en Heer, Yeshua haMashiach, verloochenen!”* (יְהוּדָה *Yehuda* [Judas] 1:4). Zij, die niet in Yeshua blijven, zullen door Hem worden verlaten, zij worden terecht van de gemeenschap der gelovigen buitengesloten. Zij zijn verdord, als ranken, die van de wijnstok afgebroken worden. Deze ranken zijn nutteloos, en overbodig. Zij worden verwijderd en men werpt ze in het vuur zoals men doet met alle dorre ranken, want tot niets anders zijn zij nut, want er staat geschreven: *“Mensenkind, wat is er zo bijzonder aan het hout van de wijnstok? Is het nuttiger dan dat van andere bomen? Is er iets bruikbaar van te maken, kun je het zelfs maar gebruiken als een haak om iets aan op te hangen? Het wordt als brandhout in het vuur gegooid, de uiteinden zijn verkoold, het midden is zwartgeblakerd - deugt het dan nog ergens voor?”* (יְחֶזְקֵאל *Yechez’q’el* [Ezechiël] 15:1-4). Een waarschuwing voor ons allemaal: Kijk er voor uit, dat u niet een onvruchtbare rank bent!

Vers 7: “Als jullie in Mij blijven en Mijn woorden in jullie, kun je vragen wat je wilt en het zal gebeuren.”

Yeshua sluit Zijn Midrash over de ware wijnstok af met een belofte die Hij met andere woorden herhaalt in vers 16 van hetzelfde hoofdstuk: *“Jullie hebben niet Mij uitgekozen, maar Ik jullie, en Ik heb jullie opgedragen om op weg te gaan en vrucht te dragen, blijvende vrucht. Wat je de*

Vader in Mijn naam vraagt, zal Hij je geven!” De belofte dat Zijn talmidim alles mogen vragen in Zijn naam indien zij in Hem blijven, vinden wij ook terug in het hoofdstuk daarvoor, waarin Yeshua tegen Filippus zegt: “Geloof je niet dat Ik in de Vader ben en dat de Vader in Mij is? Ik spreek niet namens Mezelf als Ik tegen jullie spreek, maar de Vader die in Mij blijft, doet Zijn werk door Mij. Geloof me: Ik ben in de Vader en de Vader is in Mij. Als je Mij niet gelooft, geloof het dan om wat Hij doet. Waarachtig, Ik verzeker jullie: wie op Mij vertrouwt zal hetzelfde doen als Ik, en zelfs meer dan dat, Ik ga immers naar de Vader. En wat jullie dan in Mijn naam vragen, dat zal Ik doen, zodat door de Zoon de grootheid van de Vader zichtbaar wordt. Wanneer je iets in Mijn naam vraagt, zal Ik het doen. Als je Mij liefhebt, houd je dan aan Mijn geboden. Dan zal ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn: de Geest van de waarheid. De wereld kan Hem niet ontvangen, want ze ziet Hem niet en kent Hem niet. Jullie kennen Hem wel, want Hij woont in jullie en zal in jullie blijven. Ik laat jullie niet als wezen achter, Ik kom bij jullie terug. Nog een korte tijd en de wereld zal Mij niet meer zien, maar jullie zullen Mij wel zien, want Ik leef en ook jullie zullen leven. Dan zul je begrijpen dat Ik in Mijn Vader ben, dat jullie in Mij zijn en dat Ik in jullie ben. Wie Mijn geboden kent en zich eraan houdt, heeft Mij lief. Wie Mij liefheeft zal de liefde van Mijn Vader en Mij ontvangen, en Ik zal Mij aan hem bekendmaken.” (יוחנן 14:10-21). Ook hierin zien wij de verbondenheid tussen de ranken, de wijnstok en de wijnbouwer weer terug alsook de noodzaak om G'ds geboden, de Tora te onderhouden. Dat is een absolute voorwaarde voor de gebedsverhoring, want wie Hem echt liefheeft, doet Zijn geboden.

Vers 8: “De grootheid van Mijn Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vrucht dragen en Mijn leerlingen zijn.”

Het begint en eindigt dus allemaal met de Vader, de eigenaar van de wijnstok. Reeds vanaf het begin van deze Midrash wees Yeshua Zijn talmidim erop, dat Zijn Vader als Wijnbouwer veel tijd en energie in de ranken stopt om hen meer vrucht te laten dragen. Daarom worden sommige ranken gesnoeid en andere ranken weggesneden. De wijnbouwer heeft immers de wijnstok juist geplant vanwege de vruchten en daarmee voor Zijn winst, want mooie ranken vol heerlijke vruchten maken de wijnbouwer groot in aanzien. Daarom zei Yeshua tegen Zijn talmidim, dat Zijn Vader juist dáárin wordt verheerlijkt, dat zij veel vrucht dragen. Yeshua laat in de kern van deze Midrash Zichzelf zien als de schakel tussen de wijnbouwer, de voedingsbron en de vrucht van de ranken en zegt daarbij nadrukkelijk dat alleen de ranken die in de wijnstok blijven, vruchten kunnen dragen. Alleen wie zich laat snoeien door gehoorzaam te zijn aan Zijn woord en de geboden van Zijn Vader, kan meer vruchten opleveren. De vruchtbaarheid van alle gelovigen is immers tot heerlijkheid G'ds. Door van Hem te getuigen, Hem te gehoorzamen en Zijn liefde uit te dragen worden velen er toe gebracht Hem aan te nemen als Heer en Verlosser en onze Vader, die in de hemel is, te verheerlijken. Vrucht dragen is dus doorgeven wat je van Yeshua krijgt. Bent u al gesnoeid en gekrent? Ja? Dan bent u er klaar voor! Draag vrucht en ervaar Zijn vreugde! Ik wil deze studie ook afsluiten met de woorden waarmee ik begonnen ben: *ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן אמן: Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen, amen. [Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen, amen]. - Lechaim!*

Werner Stauder